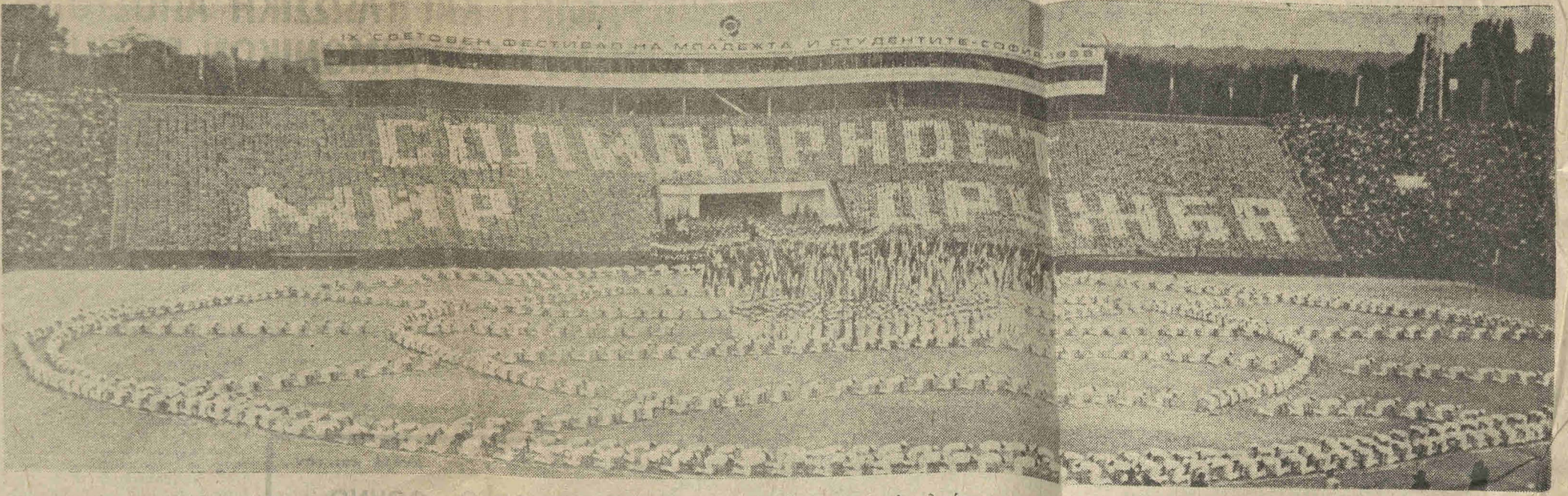

4/8/1968

AΔ. 85

Έντυπώσεις από μιὰ μοναδική σύναξη

Τὸ καταπληκτικό αὐτὸ θέαμα παρουσίαζε τὸ γιγαντιαῖο στάδιο τῆς Σόφιας στὸ κλείσιμο τοῦ Φεστιβάλ. Ἐνα τεράστιο μπουκέττο ἀπὸ σημαίες στὸ κέντρο, τριγύρω ἀνθρώπινες γιρλάντες κ' ἀντικρὺ τὰ συνθήματα τοῦ Φεστιβάλ «Ἀλληλεγγύη — Εἰρήνη — Ἐλευθερία», φτιαγμένα κ' αὐτὰ ἀπὸ χιλιάδες νέους καὶ νέες με πολυχρόμες σημαίες.

Η ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Τὸ ἐορταστικὸ «Ρεπούμπλικαν» θρίαμβοὶ στὴν καρδιά τοῦ μεγάλου Πάρκου τῆς Ἐλευθερίας, πού ἐκτείνεται χιλιόμετρα ὀλόκληρα ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς Σόφιας ἰσαμε τὰ κράσπεδα τῆς Βίγριας, γιὰ νὰ συνεχιστεῖ ἀπ' ἐκεῖ καὶ πέρα σὸν ἀγριο πυκνὸ δάσος. Ἐδῶ στὸ «Ρεπούμπλικαν», γύρω στὴν πσιόνα τοῦ καὶ στὶς πλατεῖες θεράντες τοῦ, κουνιούνται κάθε νύκτα ἰσα με τὶς αὐγινές ὥρες ζευγάρια ζυπόλυτων μακρομάλλων, γενειοφόρων καὶ νεανίδων με «σοῦπερ-μίνι». Ἐνα μαγνητόφωνο σὲ μιὰ ἀκρὴ καὶ μιὰ συσκευή μεγαφώνων στὰ κινκλιδμάτα κ' ὀλόκληρος ὁ κῶρος ἀρχίζει νὰ ζεῖ μέσα στὸ παραλήρημα τῶν «Ρέιβν» ἢ τῶν Ξεπερασμένων πιά (Μπππλς).

Τὸ «Ρεπούμπλικαν» δόθηκε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Φεστιβάλ στὴν ἀγγλικὴ ἀντιπροσωπεία—ἢ μάλλον τὶς ἀγγλικὲς ἀντιπροσωπείες, γιὰτὶ στὴ Σόφια κατέβηκαν σὲ ξεχωριστὲς ομάδες κάπου 400 Ἀγγλοὶ, κουλὸβάντας μαζί τους καὶ τέσσερα μοντέρνα μουσικὰ συγκροτήματα. Ὑπάρχουν ἐδῶ νέοι Κομμουνιστὲς, νέοι Ἑργατικοὶ, νέοι Φιλελευθεροὶ, νέοι πὸ καμιά σχέση δὲν εἶχαν με ὅποιαδήποτε ὀργάνωση ἢ με ὅποιαδήποτε πολιτικὴ ἢ ἰδεολογία. Ὅλοι δὲς εἶχαν κάτι τὸ πολὺ κοινὸ μεταξύ τους: ἦταν Ἀγγλοὶ καὶ ἄκουμα περισσότερο ἕνα κομμάτι τῆς σημερινῆς ἀγγλικῆς νεολαίας, γιὰ τὴν ὁποία τόσο πολλὰ φράφονται καὶ λέγονται.

Εἶχαμε πᾶρε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ ἀντιπροσωπεία πὸ καλοῦσε τοὺς Κυπρίους στὸ «Ρεπούμπλικαν» γιὰ μιὰ συνάντηση γνωριμίας. Ἐκεῖ, ἔλεγε ἡ ἐπιστολή, θὰ θάβαιναν ὅλες οἱ ἀντιπροσωπείες τῶν χωρῶν, πὸ ἀποτελοῦσαν κάποτε τὴ Βρετανικὴ Αὐτοκρατορία. Δώσαμε σημασία στὴν πρόκληση — μιὰ ἀκόμα εὐκαιρία εἶπαμε γιὰ τὴ διαφωτιστικὴ μας ἐκστρατεία — καὶ πήγαμε ὅλη ἡ ἡγεσία τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Κύπρου ἐκεῖ.

Πρῶτὴ ἐντύπωση — καμιά ὑποδοχὴ, καμιά σημασία δὲν δόθηκε στὴν ἀφίξη μας. Κανένας δὲν σηκώθηκε νὰ μᾶς προσφέρει τὸ κάθισμα τοῦ στὸν κατάμεστο ἐκεῖνο χώρο. Εἶχαμε συνηθιστὴ με τὶς συναντήσεις ποῦχαμε με τὶς ἄλλες ἀντιπροσωπείες τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, συναντήσεις ζεστές, ὄλο προσοχὴ, σεβασμὸ κ' ἀσθονητισμὸ καὶ μᾶς θαυμάζαν.

Κάποτε παρουσιάστηκε κάποιος, μᾶς ὀδήγησε σὲ κάποιον τραπέζι, μᾶς θάρηκαν τρία καθίσματα, καθήσαμε, συστηθήκαμε στοὺς τριγύρω μᾶς ἀνοιξαμε κάποια κουβέντα, ἢ καλύτερα κάποιο δικὸ μας μονόλογο. Σὲ λίγο δὲς μᾶς ἀφῆσαν γιὰ νὰ συνεχίσουν τὸν γορὸ τους.

Μείναμε κ' ἐμεῖς ἀμύλητοι καὶ κοιτάξαμε αὐτὸ τὸ παρᾶξενο πλῆθος τῶν νέων με τοὺς ὀποιους δὲν φαινόταν νὰ ἔχουμε τὴν παραμικρὴ ψυχικὴ ἐπαφὴ—κ' αὐτοὶ ὅμως δὲν φαινόταν νὰ ἔχουν μεταξὺ τους μεγάλη ψυχικὴ ἐπαφὴ, ἔτσι ὅπως ἔγερναν ἀμύλητοι ὁ ἕνας ἀντικρὺ στὸν ἄλλο σὲ μιὰ μοναχικὴ ὑποτυπώδη προσάθεια ἐπικοινωνίας μέσο τῆς σπαρμένης κινήσεως τοῦ ρυθμοῦ.

Κάποτε ἡ μουσικὴ σταμάτησε, μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὶς «μινιφορὸς» σκαρφώθηκε σ' ἕνα τραπέζι κ' ἀνάγγειλε πὸς θὰ γίνει ἡ κλήρωση τῶν λαχείων. Τὰ λεφτὰ πὸ μαζεύτηκαν—κάπου 130 λίρες — κάλεσε τὸν ἀντιπρόσωπο τῆς Ζιμπάβου νὰ τὰ πάρει. Ἦταν, εἶπε, μιὰ μικρὴ προσφορά τῆς Ἀγγλικῆς νεολαίας πρὸς τὸ ἀντιπροσωπικὸ κίνημα τῆς Ρωσίας.

Σὲ συνέχεια σκαρφώθηκε σὸ τραπέζι ἕνας νεαρὸς, ἔκανε τὰ χέρια του γωνί κ' ἀρχισε νὰ μιλάει γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὴν ἐρήνη γιὰ τὸ θρησκευτικὸ γόητρο ποῦπασε τόσο χαμηλὰ γιὰτὶ ὁ Οὐόλσον κάνει ἐκεῖνο πὸ πὸ λέει ἢ Οὐόλσον, γιὰ τὸ ὅτι κανένας Ἀγγλος δὲν νιώθει λύπη γιὰ τὸ χάσιμο τῶν ἀποικιῶν, γιὰ τὸ Βιετνάμ καὶ ἄλλα πολλά. Ἦταν κάποιος μονότονος καὶ κρύβει τὴ φωνὴ του, τριγύρω σ' ἐξάλλους νέους με τὶς κοπέλλες στὴν ἀγκα-

λωματὶο τοῦ Γιάν Ἀντερσον, τοῦ ὀπεθῆσιου τῆς Δανικῆς ἀντιπροσωπείας, ποῦμενε πλάι στὴ δική μας. Μὲ εἶχε καλέσει γιὰ ἕνα ποτὸ καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν ἐντοπίσεων, τῆς βραδυᾶς πλατύσαμε τὸν κύκλο τῶν θεμάτων.

Ποιὰ ἡ σημερινὴ νεολαία, τὸ ζήτησ', πὸς σκέφτεται, γιὰ τὸ τραβᾶ, ποιὰ τὰ ἐνδιαφερόντα τῆς.

Δυσκόλια, βασανιστικὰ ἐρωτήματα, γιὰτὶ ὅπως μοῦ ἐξηγοῦσε ὁ Γιάν—κ' αὐτὸ τὸ ἐπιπροσθεσὸν κ' ἡ κατάστασὴ γυναίκα του, πὸ καθόταν στὸ πλάι του—ἡ νεολαία σήμερα δὲν εἶναι πιά ἕνα ἕνιαίο σύνολο—ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς κοινότητος τῶν ἐνδιαφερόντων, τῆς κοινότητος τοῦ ψυχικοῦ

κόσμου, τῆς στάσεως ἐναντὶ τῆς ζωῆς. Ἀ.χ. ὁ νέος φοιτητὴς τοῦ Λονδίνου διαφέρει ἀπὸ τὸν νέο φοιτητὴ τῆς Κοπεγχάγης, κ' οἱ δύο μαζί διαφέρουν πολὺ, πᾶρα πολὺ ἀπὸ τὸν Σοβιετικὸ ἢ τὸν Βουλγάρου φοιτητὴ.

Εἶχαμε πᾶρε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴ ἀντιπροσωπεία πὸ καλοῦσε τοὺς Κυπρίους στὸ «Ρεπούμπλικαν» γιὰ μιὰ συνάντηση γνωριμίας. Ἐκεῖ, ἔλεγε ἡ ἐπιστολή, θὰ θάβαιναν ὅλες οἱ ἀντιπροσωπείες τῶν χωρῶν, πὸ ἀποτελοῦσαν κάποτε τὴ Βρετανικὴ Αὐτοκρατορία. Δώσαμε σημασία στὴν πρόκληση — μιὰ ἀκόμα εὐκαιρία εἶπαμε γιὰ τὴ διαφωτιστικὴ μας ἐκστρατεία — καὶ πήγαμε ὅλη ἡ ἡγεσία τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Κύπρου ἐκεῖ.

Πρῶτὴ ἐντύπωση — καμιά ὑποδοχὴ, καμιά σημασία δὲν δόθηκε στὴν ἀφίξη μας. Κανένας δὲν σηκώθηκε νὰ μᾶς προσφέρει τὸ κάθισμα τοῦ στὸν κατάμεστο ἐκεῖνο χώρο. Εἶχαμε συνηθιστὴ με τὶς συναντήσεις ποῦχαμε με τὶς ἄλλες ἀντιπροσωπείες τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, συναντήσεις ζεστές, ὄλο προσοχὴ, σεβασμὸ κ' ἀσθονητισμὸ καὶ μᾶς θαυμάζαν.

Κάποτε παρουσιάστηκε κάποιος, μᾶς ὀδήγησε σὲ κάποιον τραπέζι, μᾶς θάρηκαν τρία καθίσματα, καθήσαμε, συστηθήκαμε στοὺς τριγύρω μᾶς ἀνοιξαμε κάποια κουβέντα, ἢ καλύτερα κάποιο δικὸ μας μονόλογο. Σὲ λίγο δὲς μᾶς ἀφῆσαν γιὰ νὰ συνεχίσουν τὸν γορὸ τους.

Μείναμε κ' ἐμεῖς ἀμύλητοι καὶ κοιτάξαμε αὐτὸ τὸ παρᾶξενο πλῆθος τῶν νέων με τοὺς ὀποιους δὲν φαινόταν νὰ ἔχουμε τὴν παραμικρὴ ψυχικὴ ἐπαφὴ—κ' αὐτοὶ ὅμως δὲν φαινόταν νὰ ἔχουν μεταξὺ τους μεγάλη ψυχικὴ ἐπαφὴ, ἔτσι ὅπως ἔγερναν ἀμύλητοι ὁ ἕνας ἀντικρὺ στὸν ἄλλο σὲ μιὰ μοναχικὴ ὑποτυπώδη προσάθεια ἐπικοινωνίας μέσο τῆς σπαρμένης κινήσεως τοῦ ρυθμοῦ.

Κάποτε ἡ μουσικὴ σταμάτησε, μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὶς «μινιφορὸς» σκαρφώθηκε σ' ἕνα τραπέζι κ' ἀνάγγειλε πὸς θὰ γίνει ἡ κλήρωση τῶν λαχείων. Τὰ λεφτὰ πὸ μαζεύτηκαν—κάπου 130 λίρες — κάλεσε τὸν ἀντιπρόσωπο τῆς Ζιμπάβου νὰ τὰ πάρει. Ἦταν, εἶπε, μιὰ μικρὴ προσφορά τῆς Ἀγγλικῆς νεολαίας πρὸς τὸ ἀντιπροσωπικὸ κίνημα τῆς Ρωσίας.

Σὲ συνέχεια σκαρφώθηκε σὸ τραπέζι ἕνας νεαρὸς, ἔκανε τὰ χέρια του γωνί κ' ἀρχισε νὰ μιλάει γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὴν ἐρήνη γιὰ τὸ θρησκευτικὸ γόητρο ποῦπασε τόσο χαμηλὰ γιὰτὶ ὁ Οὐόλσον κάνει ἐκεῖνο πὸ πὸ λέει ἢ Οὐόλσον, γιὰ τὸ ὅτι κανένας Ἀγγλος δὲν νιώθει λύπη γιὰ τὸ χάσιμο τῶν ἀποικιῶν, γιὰ τὸ Βιετνάμ καὶ ἄλλα πολλά. Ἦταν κάποιος μονότομος καὶ κρύβει τὴ φωνὴ του, τριγύρω σ' ἐξάλλους νέους με τὶς κοπέλλες στὴν ἀγκα-

λωματὶο τοῦ Γιάν Ἀντερσον, τοῦ ὀπεθῆσιου τῆς Δανικῆς ἀντιπροσωπείας, ποῦμενε πλάι στὴ δική μας. Μὲ εἶχε καλέσει γιὰ ἕνα ποτὸ καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῶν ἐντοπίσεων, τῆς βραδυᾶς πλατύσαμε τὸν κύκλο τῶν θεμάτων.

Ποιὰ ἡ σημερινὴ νεολαία, τὸ ζήτησ', πὸς σκέφτεται, γιὰ τὸ τραβᾶ, ποιὰ τὰ ἐνδιαφερόντα τῆς.

Δυσκόλια, βασανιστικὰ ἐρωτήματα, γιὰτὶ ὅπως μοῦ ἐξηγοῦσε ὁ Γιάν—κ' αὐτὸ τὸ ἐπιπροσθεσὸν κ' ἡ κατάστασὴ γυναίκα του, πὸ καθόταν στὸ πλάι του—ἡ νεολαία σήμερα δὲν εἶναι πιά ἕνα ἕνιαίο σύνολο—ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς κοινότητος τῶν ἐνδιαφερόντων, τῆς κοινότητος τοῦ ψυχικοῦ

κόσμου, τῆς στάσεως ἐναντὶ τῆς ζωῆς. Ἀ.χ. ὁ νέος φοιτητὴς τοῦ Λονδίνου διαφέρει ἀπὸ τὸν νέο φοιτητὴ τῆς Κοπεγχάγης, κ' οἱ δύο μαζί διαφέρουν πολὺ, πᾶρα πολὺ ἀπὸ τὸν Σοβιετικὸ ἢ τὸν Βουλγάρου φοιτητὴ.

Ἐδῶ πιά ἐπενεργοῦν σὲ ὅλη τους τὴν ἐκταση οἱ νόμοι ἀνάπτυξης τῶν δύο διαφορετικῶν κοινωνικῶν συστημάτων, μ' ὄλο ἐκεῖνο τὸ γιγαντιαῖο ἐπικοινωνιακὸ πὸ σέρνουν στὴ ράχη τους καὶ πὸ καθορίζει τὸν χαρακτήρα καὶ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων.

Δὲν πρέπει νὰ ἐξηγοῦμε ἐπίσης, συνεχίσει ὁ Γιάν, πὸς μέσα στα τελευταία μεταπολεμικὰ χρόνια ἔχουν πραγματοποιηθεῖ τρομακτικὲς ἀλλαγὲς μέσα σ' αὐτὴ τὴ φύση τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου. Ἡ σχετικὴ εὐμεγέθεια τῶν ἀναπτυγμένων χωρῶν κ' ἡ ὀχνητὴ τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων ἔχουν πλῆξει με μιὰ σαθιστικὴ μανία τὴ νέα γενιά. Ἡ λογιόμνη ἀποξένωση τοῦ ἀνθρώπου στὴν καπιταλιστικὴ κοινωνία δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ θεωρία. Εἶναι μιὰ ὀμὴ πράξη, πὸ ἐκτροχιάσει τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ρίχνει ἐξῶ ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ σύνολο, ἐξῶ ἀπὸ τὴς καθορισμένους νόμους ζωῆς, τοὺς ἀπομονώνει, τοὺς ἐξαναγκάζει ν' ἀκολουθήσουν ἕνα δικὸ τους μονοπάτι, πὸ πολλές φορές ὀδηγεῖ ἀντίστροφα πρὸς τὴ γενετικὴ πορεία. Τοὺς ἐξουθενώνει.

Πᾶρα πολὺ ἀπὸ τὸν Σοβιετικὸ ἢ τὸν Βουλγάρου φοιτητὴ.

Ἐδῶ πιά ἐπενεργοῦν σὲ ὅλη τους τὴν ἐκταση οἱ νόμοι ἀνάπτυξης τῶν δύο διαφορετικῶν κοινωνικῶν συστημάτων, μ' ὄλο ἐκεῖνο τὸ γιγαντιαῖο ἐπικοινωνιακὸ πὸ σέρνουν στὴ ράχη τους καὶ πὸ καθορίζει τὸν χαρακτήρα καὶ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων.

Δὲν πρέπει νὰ ἐξηγοῦμε ἐπίσης, συνεχίσει ὁ Γιάν, πὸς μέσα στα τελευταία μεταπολεμικὰ χρόνια ἔχουν πραγματοποιηθεῖ τρομακτικὲς ἀλλαγὲς μέσα σ' αὐτὴ τὴ φύση τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου.

Ἡ λογιόμνη ἀποξένωση τοῦ ἀνθρώπου στὴν καπιταλιστικὴ κοινωνία δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ θεωρία. Εἶναι μιὰ ὀμὴ πράξη, πὸ ἐκτροχιάσει τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ρίχνει ἐξῶ ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ σύνολο, ἐξῶ ἀπὸ τὴς καθορισμένους νόμους ζωῆς, τοὺς ἀπομονώνει, τοὺς ἐξαναγκάζει ν' ἀκολουθήσουν ἕνα δικὸ τους μονοπάτι, πὸ πολλές φορές ὀδηγεῖ ἀντίστροφα πρὸς τὴ γενετικὴ πορεία. Τοὺς ἐξουθενώνει.

Πᾶρα πολὺ ἀπὸ τὸν Σοβιετικὸ ἢ τὸν Βουλγάρου φοιτητὴ.

Ἐδῶ πιά ἐπενεργοῦν σὲ ὅλη τους τὴν ἐκταση οἱ νόμοι ἀνάπτυξης τῶν δύο διαφορετικῶν κοινωνικῶν συστημάτων, μ' ὄλο ἐκεῖνο τὸ γιγαντιαῖο ἐπικοινωνιακὸ πὸ σέρνουν στὴ ράχη τους καὶ πὸ καθορίζει τὸν χαρακτήρα καὶ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων.

συναλλαγῶν κερμάτων. Τὸ πᾶρα πολὺ ἀπὸ τὸν Σοβιετικὸ ἢ τὸν Βουλγάρου φοιτητὴ.